

וכן בשאר התעניתים הי' אומר מו"ר להקדים להתפלל מעריב (כי' בטבת עש"ק אמר מו"ר להתפלל 30 רגעים לאחר השקיעה, ולחזור ולקרא ק"ש, עי' ארחות רבנו ח"ב עמ' קס"ג שמרן החזו"א זצוק"ל צוה להקדים להתפלל בתענית, אמנם בי"ז תמוז האחרון התפללתי עם מרן החזו"א בבית מדרשו והתפללו כשהגיע הזמן, התפללו מהר ולא חכו למרן בק"ש ושמ"ע (מסתמא הי' עפ"י ציוויו) ומרן עוד האריך הרבה בשמ"ע לאחר צאת הצבור מביהכנ"ס, (הצום הי' אסור למרן).

המכוין למצות מגילה אין בזה מצות ת"ת

פו. כתוב בגמ' מגילה ד"ג ע"א, מבטלין ת"ת ובאין לשמוע מקרא מגילה ומקשה הרש"ש מאי בטול תורה שייך בזה האם קריאת מגילה אינה ת"ת, אמר לי הגר"ח ק"ש שליט"א בשם מרן החזו"א זצוק"ל כשמכוין למצות מגילה אין לו מצות ת"ת שהוא שם אחר, וכן בברכות ד"י ע"ב: הקורא ק"ש בעונתה יותר מהעוסק בתורה ע"כ, כאן גמי אותה הקושיא האם ק"ש אינה ת"ת מה הבאור "יותר מהעוסק בתורה" ומוכח דאם מכוין למצות ק"ש אין ע"ז שם ת"ת.

וכן אמר מרן החזו"א זצ"ל על מש"כ מרן החפץ חיים זצ"ל (בפתיחה לספר ח"ת) שהמדבר לה"ר עובר גם בלאו דבטול תורה ועוד לאוין כעין זה ואמר מרן שאם מדבר לה"ר עובר רק על שם של לה"ר ולא על עוד לאוין ולא כח"ח. וכן אמר מרן לענין מלאכת מכה בפטיש בשבת שאין שייך לחייב הכותב אפי' גמר ספר או הבונה גם משום מכה בפטיש שהרי גמר ג"כ הפעולה לפי שיש ע"ז שם אחר (כותב) (בונה), ורק אם במקרה נזדמנו שתי מלאכות אז שייך לחייב שתים.

פורים משולש בב"ב

פו. תשל"ד, כאן בבני ברק שספק מוקף משום שמחוברת ליפו כדלהלן, אמר לי מו"ר (שליט"א) זצוק"ל בפורים משולש ביום ראשון בסעודה לשתות קצת יין משום משתה פורים ותו לא (משום דמשלוח מנות מבואר בחזו"א מועד סי' קנ"ה ס"ק א' דהוי בי"ד עש"ק, ולא ככתוב במ"ב סי' תרפ"ח ס"ק י"ח דביום א'). בפורים משולש תשל"ז אמר לי מו"ר (שליט"א) זצוק"ל שלנו כאן בב"ב ביום א' אין כל פורים ורק בירושלים אוכלים סעודה.

תחנון ולמנצח בפורים משולש בב"ב

יז. בפורים משולש תשל"ד ביום א' בבני ברק בשחרית הסתפק מו"ר (שליט"א) זצוק"ל אם לומר תחנון ובמנחה לא אמר. (כנראה מו"ר החליט שפטור). פורים משולש תשמ"א ביום ראשון בבני ברק אמר לי הגר"ח ק"ש שליט"א שאביו מו"ר

שליט"א הסכים עמו שלא לומר תחנון ולמנצח ביום א' משום שאנו מחוברים ליפו שהיא ספק מוקף ואף שחייבים ביום ראשון רק בסעודה ותו לא מ"מ הסעודה מדין משתה ושמחה וזה פוטר מתחנון ולמנצח וכ"ה לשון הירושלמי במגילה הובא בראשונים סעודת פורים מאחרים את ששמחתו תלוי' בב"ד וכו' ע"כ, כ"ז אמר הגר"ח שליט"א למו"ר (שליט"א) נ"ע והסכים עמו.

ב' ימים פורים בב"ב

יח. בשנתיים האחרונות של מרן החזו"א זצוק"ל כבר הי' ברור למרן שבני ברק מחוברת ליפו והורה מרן בביהכ"נ שלו לקרא בצבור את המגילה בי"ד ובט"ו כמו ביפו ובט"ו בלי ברכה וכן הורה מרן לשואלים לקרא בב"ב גם בט"ו בצבור, ספר לי הגר"ח שליט"א מעת שנתעורר הספק אצל מרן אם ב"ב מחוברת ליפו ועד השנתיים האחרונות הי' מרן זצוק"ל קורא לעצמו את המגילה בט"ו כששוכב במטתו (מחולשה) ולא הורה מרן לאחרים ואף לא לבני ביתו ולא לגיסו למו"ר שיקראו ורק לעצמו לבדו החמיר מרן ורק כשנתחברו בני ברק ויפו הורה מרן לאחרים שיקראו גם בט"ו. וכן נוהג מו"ר (שליט"א) זצוק"ל וקוראים בביהכ"נ שלו בשכון חזו"א גם בט"ו.

מחובר לכרך ספק

יט. כתוב בחזו"א או"ח סי' קנ"ג ס"ק ג' זל"ק במ"ב סי' תרפ"ח בבה"ל ד"ה או כתב בשם הברכ"י דהסמוך לכרך ספק קורין בי"ד ולא בט"ו ותימא דסמוך ילפינן לי' מקרא ואותו הספק שבכרך הוא ספק בסמוך שלו וכו' וסתמא שוין הן עכל"ק, אמר לי הגר"ח שליט"א בשם מרן החזו"א זצוק"ל דבב"ב לאחר שנתחברה ליפו אפשר שגם לברכ"י קורין גם בט"ו (אף שיפו ספק) משום שנעשו עיר אחת ולא מטעם סמוך. עי' להלן מש"כ בענין שכונת מקו"ח.

מרן שלח בט"ו בב"ב משלוח מנות ומתנות לאביונים

כ. כשהתחיל מרן לקרא את המגילה בט"ו בב"ב שלח גם משל"מ ומתל"א, ספרו לי מו"ר (שליט"א) זצוק"ל וכן הגר"ח שליט"א פעמים מרן שלח משלוח מנות בט"ו את ארוחת הבוקר שהכניסה לו אחותו הרבנית (תחי') ע"ה, מרן קרא לר"ח ואמר לו הא לך משלוח מנות והגביה ר"ח את מגש ארוחת הבוקר ורצה להחזיר למרן ואמר לו מרן תאכל וצוהו ליטול ידיו ולאכול את המשלוח מנות, והוסיף לי מו"ר שליט"א שמרן שנה הערמות וסבר לקיים את המצוה כתקונה שהלה יאכל. הגר"ח ק שאל את מרן הלא הבנין ציון מסתפק שאפשר שצריך לשלוח ע"י שליח וענה לו מרן אין הלכה כבנין ציון.

וכן נתן מרן מתנות לאביונים בט"ו ואכל סעודה.
 וכן מו"ר (שליט"א) זצוק"ל שולח מנות ונותן מתנות לאביונים ואוכל סעודה בט"ו בב"ב.

משתה בפורים מוקפים בב"ב

כא. מו"ר (שליט"א) זצוק"ל בפורים מוקפים בב"ב שותה בלילה וביום קצת יין.

בענין עה"נ בט"ו בב"ב

כב. אף בשנים האחרונות למרן החזו"א שנהג בב"ב גם בט"ו קריאת המגילה משל"מ ומתל"א כנ"ל אבל על הנסים לא אמר, כן אמר לי ב"א הגרש"ג (שליט"א) זצ"ל.
 וכן נוהג מו"ר (שליט"א) זצוק"ל שלא אומר עה"נ גם בשנים האחרונות שב"ב מחוברת לגמרי עם יפו והוי עיר אחת ושאלתי את מו"ר בתש"ל דאפשר בזמן מרן החזו"א זצוק"ל היו עדיין ספקות בחבור ב"ב ליפו לכן אפשר שזה הי' הטעם שלא אמר מרן עה"נ אבל עתה שודאי מחוברים ליפו נאמר עה"נ, (עי' מ"ב סי' תרצ"ג ס"ק ו' ברבים הספיקות אומרים עה"נ בשני הימים) ואמר לי מו"ר שלא יאמר משום דכל הדינים של מרן זצוק"ל בענין סמוך וכן בסמוך לכרך שהוא ספק מוקף המה סברות חדשות ודינים מחודשים וזוכר שאחת מהספקות שמרן הי' מסתפק בנוגע לבני ברק הי' משום שנבנתה עיר רחוקה מהכרך ואח"כ נתוספו בתים ונסמכה לכרך (ליפו) ולכן החמיר רק במצוות היום מטעם ספיקות, הראיתי למו"ר (שליט"א) זצוק"ל שמרן זצוק"ל כתב בספרו על הספק האחרון נראה מוחלט דהוי סמוך (חזו"א או"ח סי' קנ"ג ס"ק ב') מ"מ מו"ר לא אומר עה"נ, (עי' להלן).

אמר לי הגר"ג שליט"א שמרן החזו"א אמר לו שאפשר לומר אם רוצים עה"נ בט"ו בב"ב לאחר שנתחברה ליפו, אמנם הגר"ק שליט"א ספר לי ששאל את מרן החזו"א לאחר שנתחברה ליפו אם לומר גם על הנסים בט"ו ואמר לו לומר עה"נ ונמוקו של מרן דהא נעשה בו נס ג"כ, ואמר ר"ח עה"נ בט"ו בשנתיים האחרונות של מרן, מיד לאחר עלותו השמימה של מרן זצוק"ל ספר הגר"ק שליט"א את הדבר לאביו מו"ר זצוק"ל ואמר לו מו"ר יכול להיות שמרן לא ראה את לוח א"י (מהגרמ"ט ז"ל) ששם כתוב שנוהגים לא לומר עה"נ בט"ו בכרכים הספיקות (וכתב כן בשם אחרונים ביניהם פאה"ש ולא כמ"ב הנ"ל בשם הפרמ"ג), ואמר מו"ר להגר"ח שלא יאמר עה"נ בט"ו.
 עי' לעיל מה שאמר מו"ר עוד טעם על עיר ב"ב שלא לומר בה עה"נ בט"ו.

קריאת המגילה בשכונת מקו"ח ירושלים

כג. שכונת מקור חיים בירושלים (סמוך לתחנת הרכבת) נתוספה לעיר עוד בימי מרן החזו"א זצוק"ל ושמעתי שמרן פסק שיקראו בה בט"ו כמו בירושלים משום שהיא